

REDAKCIÓ, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj-Kolozsvár, St. Baroz
A. P. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
Hivatali — 977
I. sz. — 538
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címe-
zve. Kéziratokat nem
visszatérítjük.

UJ KELET

ROMÁNIAI
Egész évre — 700
Félévre — 350
Negyedévre — 200
Egy hónapra — 70
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 1.50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ct
Egy szám — 1.50 ct

1924 május 17 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 111. szám

5684. Ijar 13

A lehangolt reakció

A francia radikális pártok győzelmének visszahargjából egy különös elkéseredett hang süvít ki. Lengyelország reakciós politikusaik azok, akik lehangoltan és kétségbeesve veszik tudomásul az idők változását. Es valóban Lengyelországnak és a reakciós lengyel politikusoknak minden okuk megvan arra, hogy a francia radikálisok győzelmével veszélyeztetve lássák inangurált politikájukat. Alig pár héttel ezelőtt a világsajtót több lengyel miniszternek nyilatkozata járta be, amely szerint Lengyelország nem hajlandó tünni a népszövetség beavatkozását saját belügyeibe és egyszerűen kijelentették, hogy Lengyelország a maga részéről a kisebbségi szerződést egyoldalúan fel fogja bontani.

Ezekre a nyilatkozatokra proklamációval feleltek a francia közélet radikális irányítói. Az alkörök élén Anatole France mellett ott volt Poincaré, az új köztársasági elnökjelölt és Herriot, az eljövendő miniszterelnök neve. Ez a nyilatkozat a legéle-ebb hangon bélyegzi meg Lengyelország kisebbségi politikáját és leszögezi, hogy a francia közvélemény nem hajlandó tünni a kisebbségek etnikai és kulturális jogainak megsértését.

Lengyelországnak a kisebbségekkel szemben tanúsított magatartása nem most foglalkoztatta legelőször az európai közvéleményt. Mint emlékeztet, Lengyelországban numerus klauzusz-mozgalom indult meg, amely már-már sikerrel is járt, amikor a Delegation Juive, a népszövetség mellett működő zsidó szervezet egy sárgakönyvet adott ki, melyben részletesen ismertette nemcsak a lengyel reakció numerus klauzusz-mozgalmát, de azt a rendszert is, amely felelőtlen eszközökkel akadályozza meg a zsidó diákok tanulását a lengyel egyetemeken. A Delegation Juive könyvének megdöbentő hatása volt. Nemsoká a lengyel pénzügy-miniszter rendült meg és a lengyel márka érte el rohamos lépésben legmélyebb kurzusát, de a francia hivatalos közvélemény, maga Poincaré is erőlyesen figyelmeztette a különben az „Action Française”-zel kapcsolatokat tartó párisi lengyel követséget, hogy Franciaország nem fogja tünni a kisebbségi jogoknak megsértését, különösen pedig a zsidóság üldözését.

Igy tukott meg Lengyelországban a numerus klauzusz-mozgalom anélkül azonban, hogy a lengyel reakció okult volna ebből. Az utóbbi időkben lengyel hivatalos kormánytényezők egyre kihívóbban hirdették, hogy Lengyelország felzabadija magát a kisebbségi egyezmény alapörvényével vállalt kötelezettsége alól.

Igy következett azután most be, hogy Franciaország vezetésében a radikális baloldal jutott szóhoz. Ennek jelentősége tehát nemcsak a francia belső politikának új irányát szabja meg, nemcsak az antantot kovácsolja össze új egységgé Európa békéje jegyében, nemcsak a mód-szerek változnak meg, amelyekkel Franciaország a németekkel tárgyalni kíván, de lényegesen megerősödnek a kisebbségi jogok biztosítékai. Az a lehangoltság, mely a lengyel reakciókat elfogja, teljesen érthető és bizonyos, hogy ebben más országok reakciós körei is osztoznak. Franciaország, az egyéni szabadságjogok klasszikus hazája, most a népi jogok mentőrává is válik és ezáltal azoknak az országoknak, melyek lelki strukturájuk folytán, de gazdasági és más egyéb tradicionális kapcsolataikkal Franciaország barátai, tudomásul kell venniük, hogy Franciaország újra teljesíteni fogja világtörténelmi hivatását és az elnyomottak, az üldözöttek, a hajszoltak védője lesz. A francia humanizmus és a francia politikai raison köréből kivonni magát nem fogja tudni sem Lengyelország, sem pedig más egyetlen szövetséges állam sem.

A francia irányváltás tehát a kisebbségi politikára is döntő hatással lesz. A lengyel lehangoltságot fel fogja váltani a lengyel progresszió megerősödése, mint ahogy minden szövetséges államban logikusan be kell következzen a francia politikához való alkalmazkodás a kisebbségek kérdésében. Bizonyos ugyanis, hogy az a szoros viszony, amely Lengyelországot Franciaországhoz, a francia kulturához csatolta, nem lehetett és nem lehet a reakció, de a demokrácia, a szabadságjogok megvédésének együttérzése. Az a lehangoltság pedig, amely a lengyel reakción erőt vesz, értékes bizonyítéka annak, hogy az emberiség haladásában

ujra erőteljes tényező lesz az a francia szellem, amely a multban oly sokszor emelte fel szavát az üldözöttekért. Valamikor Clemenceau volt az, aki a berlini szerződés meg nem tartása miatt a legélesebb protestálással fordult a világhoz, most pedig Poincaré és Herriot voltak azok, akik még a győzelmük előtt megbélyegezték a lengyelek kisebbségeket elnyomó politikáját. Most, hogy az ő irányzatuk győzött, ez az elméleti tiltakozás Franciaország reális politikájává erősödik mindazok felszabadulására és bátorítására, akik nem szünnék meg hinni az emberi és a népi jogok diadalában.

Egyedül akarnak kormányozni a francia szocialisták

Októberig átmeneti radikális-baloldali republikánus kabinet alakul. A szocialisták hajlandók engedményeket tenni a jövótéleli kérdésben

(Páris, május 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elterjedt hírekkel ellentétben a szocialisták még nem határoztak arról, vajjon részt vesznek-e a kormányban vagy sem. Léon Blum a részvétel ellen foglal állást, míg Boncourt, a szocialisták másik vezére mellette van. A kérdéstről a szocialista párt értekezlete fog dönteni, amelyet június elsejére hívtak össze.

Léon Escoffier, a szocialisták harmadik vezetőgyenisége kijelentette a „Chicago Tribune” munkatársának, hogy véleménye szerint a szocialisták nem fognak résztvenni az új kormányban. Az amszterdami szak-vezetési kongresszus ugyanis úgy határozott, hogy

a szocialisták nem vállalhatnak kormányalakítást más pártokkal

társulva, hanem meg kell várniok azt az időt, amikor elég erősek lesznek arra, hogy egyedül tudjanak kormányozni. Escoffier azt hiszi, hogy most a radikálisok és a baloldali republikánusok fogják megalakítani a kormányt Briand elnökletével, amelynek pénzügyminisztere de Monsier szenátor lesz. Meggyőződése szerint októberre a szocialisták elég erősek lesznek arra, hogy egymagukban vállalkozzanak Franciaország kormányzására. A júniusban megalakuló kormány csak átmeneti jellegű, amelynek egye-

düli feladata az lesz, hogy az ország pénzügyeit megerősítse.

Külpolitikai tekintetben Escoffier reméli, hogy sikerülni fog a jövótéleli kérdést a szövetséges államok és Németország barátságos megegyezésével rendezni. Ebben a tekintetben a szocialisták bizonyos fokig hajlandók mérsékelni a németek által fizetendő kártérítést.

Páris, május 16. Poincaré levelet intézett Macdonaldhoz, melyben részletesen foglalkozik a francia-angol tárgyalások állásával és sajnálatát fejezi ki, hogy belpolitikai okok miatt nem mehet a találkozóra. Megállapítja, hogy a szövetségesek között teljes a megegyezés a szakértői javaslatot illetően s végül kívánja, hogy a jövótéleli probléma mielőbb megoldást nyerjen, ami egyuttal Európa ujjaépítését is jelentené.

Majdnem az összes pártvezérek Párisba érkeztek. A legutolsó tanácskozások után mind valószínűbbnek látszik az elnökválság. A radikális szocialisták pedig a szocialdemokrata párt vezérével együtt elhatározták, hogy a baloldali blokk heves támadásokat fog intézni Millerand ellen, aki túlságosan angazsálta magát a választási küzdelemben és meggyőződése folytán nem alkalmas egy baloldali kormányzat vezetésére. Millerand esetleges utódjául Briandot is emlegetik.

A nemzeti párt és a zsidó kisebbségi probléma

(Cluj-Kolozsvár, május 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A román nemzeti párt erdélyi hivatalos lapja, a „Patria” ma hosszabb cikkben foglalkozik az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség legutóbbi proklamációjával, amelyben a nemzeti érzelmű zsidóság ismét kifejezésre juttatta ama akaratát, hogy mint különálló népi kisebbség akar részt venni Románia politikai életében. A „Patria” cikke annál nagyobb figyelmet érdemel, mert benne az ország egyik legnagyobb pártjának politikai véleményét kell látnunk. A cikk érdemi részét, amellyel még bővebben fogunk foglalkozni, itt közöljük, egyelőre minden kommentár nélkül:

„A csatolt területek zsidósága. — írja a „Patria” — különösen pedig az erdélyi zsidóság mindenáron arra törekszik, hogy etnikai kisebbségnek tekintse és az uralkodó nemzettől nemcsak valószínűleg, hanem fajlag is különbözönek ismerjék el. Mint népkisebbség ugyanazokat a jogokat akarja magának, mint amelyek a többi népkisebbségeket, a magyarokat, németeket és a szlávokat is megilleti és szolidárisnak vallja magát a közös cél elérésének érdekében ezeknek a kisebbségeknek a küzdelmeivel.

A deklaráció utolsó szakasza szerint tárgyalások is vannak folyamatban, amelyek azt célozzák,

hogy az egész ország zsidósága tegye magáévá az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség programját. A szövetség deklarációjának ez a része szoros összefüggésben van a régi királyságbeli zsidóság jórészenek magatartásával, amely nem népi, csupán vallási kisebbségnek vallja magát. A nyugati államokban, amelyekben igaz, kisebb a zsidó lakosság száma és ahol nem alkalmazzák a békeszerződésnek a kisebbségekre vonatkozó szerződéseit, a zsidóság nem lépett fel azzal a követeléssel, hogy etnikai kisebbségnek minősítsék. Ellenkezöleg, a külső népiség szempontjából minden vágyuk arra irányul, hogy az uralkodó nemzethez asszimilálódottnak tekintse őket.

A mi zsidóságunk, különösen pedig a regáti zsidóság korifeusainak egy része, ugyanezt a politikát akarja követni a romániai zsidóság ügyében is. Nem akarnak zsidó nemzetté, etnikai kisebbséggé lenni, hanem be akarnak lépni az uralkodó román nemzetbe, asszimilálódni, akarnak a románokhoz és az a vágyuk, hogy csak vallási szempontból tekintse őket kisebbségnek. Mindezekből az következik, hogy a mi zsidóságunkban kétféle törekvés nyilvánul meg. A régi királyságbeli zsidóság hozzá akar asszimilálódni a román elethez, — hogy becsületes szándékkal teszi-e, vagy nem, azt most nem kérdezzük — a csatolt területek zsidó

Cluj,
ON
nitalpat
mert nemcsak
a kiméli lábát
Lloyd 2502
AH”
HRIFT
MILIE
th“ Jüd. Buch-
nt Lei 400.—
I
ve érkező utazó
iségében kóser
geimnek egész
alamint kitűnő
pártfogást kér:
ak legjobb
borotváló
y az ország
gyártmánya
st ujonnan
parálva,
st hagy utánna
EAL”
ban, 5 kg. vétel
gben lei 30.—,
unk az ártal-
felírásu valódi
drász
nd 30.
prárgyár
száz
nyaz: Juvare, Cluj
ereszkodós
ny, azhol 50
tinebováltól
mint kinezést
óknak!
k:
egyen-
ajgyári
elye

sága pedig etnikai kisebbség akar maradni, mégpedig csodálatos módon. Az erdélyi zsidóság a magyar nyelvet, a bukovinai a német nyelvet, a besszarábiai pedig az orosz nyelvet követeli anyanyelvül. Ertsük meg jól: követelik mondják, de mindaddig, amíg megtanulják nemzeti nyelvüket.

Ugy mint az ország zsidóságának sem egységes a véleménye abban, hogy a zsidóság vajjon nép is, vagy csak vallási kisebbség, nincsenek egyvéleményen Románia politikai pártjai sem ebben a kérdésben. Egyes pártok úgy vélekednek, hogy a zsidóság nem alkothat nemzetiséget, nekik nincs nemzetiségük, csak vallásuk. Így tehát nem lehet őket etnikai kisebbségnek tekinteni. Éppen ezért az a kötelességük, hogy belpolitikai téren lépjenek be azokba a román pártokba, amelyekkel legjobban szimpatizálnak.

Más pártoknak viszont a következő a véleménye: Nincs semmi ellenvetésük az ellen, ha a zsidóság népi kisebbség is akar lenni, nempedig csak vallási. Mi románok, mint nép, eléggé hatalmasok vagyunk és nem akarjuk növelni számunkat egyetlenegy idegennel sem. De hogyha a zsidóság kisebbségnek akarja vallani magát, úgy valóban zsidónak kell lennie. Mint népi kisebbség nincs joga sem ahhoz, hogy magyar, német, vagy orosz legyen, csak ahhoz, hogy zsidó legyen. Együttműködhet a többi kisebbségekkel, de nyelvben és kultúrájában saját népi életét kell élje.

Mi tiszta szívvel valljuk be, hogy a második megoldást tartjuk helyénvalónak, amelyet ugyán az zsidók is akarnak. Legyenek ők is népi kisebbség éppen úgy elkülönülve tőlünk, mint a magyarok és szászok. Éljenek saját nyelvükben, gondolkozzanak és írjanak saját nyelvükön. Legyen nekik is politikai pártjuk, amely működjön együtt a kisebbségek többi politikai pártjaival. De ne maradjanak se magyarok, se németek, se oroszok. És ne is változzanak át románokká, hanem legyenek zsidókká, valódi zsidó kisebbséggé. Ezen a módon a zsidókérdés oroszánrésze nyerne megoldást.

Érdekes őskori lelet Érmihályfalván

Mármézeréves urnatemetőt fedeztek fel a községben. Kőkorszakbeli és bronzkori telepek Bihar-megyében

(Valea lui Mihai Érmihályfalva, május 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi években Erdély különböző pontjain egymásután bukkanak őskori leletekre, melyek teljesen új megvilágításba helyezik a Kárpátok medencéjében elterülő országrész történelemelőtti kulturális és más életviszonyait. Többek között a biharmegyei Érmihályfalván is akadtak prehisztórikus nyomokra, melyek feltárására dr. Andrassy Ernő itteni orvos már évekkal ezelőtt járt dr. Karácsonyi János helyettes püspöknel, aki jónevű történettudós s pártfogását kérte az ásatások megkezdéséhez. A forradalmi zavaros viszonyok miatt azonban a terv keresztülvitelét nyugodtabb időkre halasztották.

Most újabbán ismét nagyarányú mozgalom indult meg Bihar-megyében, amely tele van őskori telepek maradványaival. Ezekben a helyeken jórészt már megkezdődtek az ásatások, így Érmihályfalván is. Vasárnap délután dr. Boska Márton archeológus, az Erdélyi Múzeum régészeti osztályának vezetője Érmihályfalvára utazott és megtekintette a volt Árpád-tér és a Forras-utca közötti dombon levő őskori urnatemetőt. A helyszíni szemle s az eddig felszínre került leletekből dr. Boska megállapította, hogy a bronzkorszak elején ez a domb volt az érmihályfalvai telep lakosainak első temetője, mely legalább is háromezeréves.

Boska dr. másnap a közeli Ottomány községbe szállt ki, ahol az ugynevezett Várhegyen próbaásást végzett, melynek eredménye az lett, hogy rengeteg kő- és cserépszerszám, edénytörödek és konyhahulladék került ki a földből. Erről a leletről Boska dr. megállapította,

hogy a talált tárgyak a csiszolt kőkorszak idejéből valók, vagyis legalább 3500-4000 évesek.

A sorozatos leletek arra az elhatározásra készítettek a kiváló tudóst, hogy sürgősen összehozza a legszükségesebb összeget, amellyel a rendszeres ásatásokat meg lehet kezdeni, mert a nagyváradi Múzeumegylet, amelynek megbí-

zésából az ásatásokat végzik, nem tudja egymaga fedezni a tekintélyes költségeket. Ennek a részbeni előteremtésére Boska dr. legközelebb falolvasó körutat tesz majd Bihar-megyében és vetített képekkel fogja bemutatni az Erdély ősemberének történetéről tanusokai leleteket. (r. s.)

Séta a londoni világiállításon

Öt évig épült az új csodaváros. A hindu művészettől a modern technika legújabb vívmányáig. Mérhetetlen kincseket tár fel a palesztinai pavillon

(London, május 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világ nyolcadik csodájának lehetne mondani azt a páratlan aranyu világiállítást, amelyet a London közelében fekvő Wembleyben rendeztek a brit világbirodalom valamennyi államának közreműködésével. A kiállítás terve annak felismeréséből fakadt, hogy a birodalom különböző részei között való gazdasági kapcsolatok megerősítéséhez és a kekereskedelem fellendítéséhez okvetlenül szükség van arra, hogy ezek a különböző területek megismerjék egymást. Ezért 1919-ben, amikor a kiállítás megszervezéséhez hozzáfogtak, eltértek attól az eredeti tervtől, hogy a birodalomnak csak bizonyos részei képviseltessek magukat. Felszólították a brit birodalom valamennyi dominionját, kolóniáját, protektorátát és mandátum alatt álló tartományát, hogy saját költségükön vegyenek részt a kiállításon.

Kelet csodái a kiállításon

Öt év alatt pompás, új, mesebeli város nőtt ki a köves talajból. Alkalmasabb helyet nem is tudtak volna találni másutt, mint Wembleyben, ahol kényelmesen el lehetett helyezni az egyes tartományok kiállítási helyiségeit. Ezeket az épü-

leteket gondos tervrajzok alapján készítették el és így könnyen érthető, hogy csodájára járnak a világ minden részéből a kiállításnak. Már a legtöbb épület is külön művészeti szenzációja a modern építkezésnek, amely sokszorozott tömeghatásra törekedik, de emellett islése is. És mintegy szélsőséges ellentét gyanánt magaslik fel a hatalmas épülettömbök közül az a mesebe illő szépségű templom, amelyben a birmaiak szállítást helyezték el. Az orientális művészet egyik legfinomabb és legtökéletesebb teljesítménye ez a templom, amelynek közvetlen közelében emelkedik a Kelet másik csodája, a Mogul-palota fenséges fehérsége, amely India földi kirósait és művészetét foglalja magában. Ugyanazon a környéken van még két mammutépület. Az egyikben a gépipar nyert elhelyezést, míg a másik, amely a szédülétes méretű stadionra néz, a más ipari ágak termékeit mutatja be fel sem számolható gazdagsággal.

A palesztinai pavillon

A nagy tőkérül, Délafrika hatalmas épülete, mellett van a palesztinai pavillon a ciprusi pavillonnal. A palesztinai kiállítás elkészítését Harold I. Solomon alezredes, a palesztinai kormány ipari és kereskedelmi departamentjának az igazgatója vezette, Lon-

douban pedig Walther Cohen és A. Sefi professzor vezetésével folyt a rendezés, melyet egy nagyobb bizottság vállalt el. A költségek fedezésére ez a bizottság 3000 fontot, a palesztinai kormány pedig 2500 fontot adott. A pavillon, mely Austin Harrisou tervei szerint épült, a Földközi-tenger keleti partvidékének tipikus stílusa.

Természeti kincsek

Maga a kiállítás két részre oszlik: egyik a kormányé, a másik pedig a cionista szervezeté. A hivatalos kiállítás legszebb része a geológiai osztály, amely az ország kőzetének minden fajtáját mutatja be s a bennük talált kővételeket. Egész sorog minta van épületkőzetekből, márványból, az összes található ércből, vasércből, kémiai gyártmányokból, mint például bitumen, asztalt, foszfát, gipsz kálium, amely kétségtelenül egyik legfontosabb és legértékesebb alkotóeleme az ország földjének. A kálium a Holt-tenger sótartalmában van olyan tömegben, amelynek értéke legalább nyolcemilliárd font sterling jelenleg. De évenként mintegy negyvenötezer tonnával gyarapodik a Holt-tenger sótartalma. Óriási vagyon hever ott a Jordán torkolatánál, amelynek kiaknázása érzékeny konkurrenciát fog teremteni a vezető német vegyiparnak. Mert van a Holt-tengerben bróm is, amelyből harminceötezer évig lehetne a fedezni a világ egész szükségletét a mai fogyasztás mellett. A különböző palesztinai márványokat sem ismerték eddig praktikus feldolgozásban. Pedig különleges jellege van a szentföldi márványoknak. Legérdekesebb a rózsaszínű márvány, amely Betlachem közelében fordul elő.

Az ország fejlődése

A kormány kiállításának másik osztálya az ország vasúthálózatát mutatja be. Szemléltető módon ismerteti, hogy az angol megszállás óta mennyivel fejlődött Palesztina közlekedése. Kicsinyített modellben látható a Méditerrain-expressz, amellyel, ha este negyedétkor felül rá az ember Kairóban, másnap reggel kilenckor Jeruzsálemben van, egyszeri átszállással Kantara állomáson. Azt persze meg sem kell említeni, hogy étkező- és hálókoosik is közlekednek ezen a vonalon, akárcsak Nyugateurópában.

Kulturális előhatadás

Külön osztály mutatja be az állami iskolák számbeli gyarapodását az angol impérium óta. Főleg bélyeggyűjtőket érdekelhet a teljesen berendezett posta- és táviróhivatal, amelyben nemcsak a forgalomban levő héber-angol-arab szövegű bélyegek, hanem sok ritkaság is látható. Az egészségügyi osztály bemutatja, mi történt a lakosság egészségügyi helyzetének javítására, különösen a három leg-súlyosabb keleti betegségek: malária, trachoma és hydrofília leküzdésére. A mezőgazdasági osztály mintagyűjteménye Palesztina termékeinek, gabonaféléinek, gyümölcsöknek és dohánnyajtáinak. A leg-vonzóbb része a kiállításnak a „Palestine Wine Co.” és a zsidó narancstermelők testületének a szekerelője, mely a pavillon közepét foglalja el. Kétséget és társadagot nem kimélve rendezték meg Palesztina eszen két legfontosabb termékgazdagságának reprezentatív kiállítását, amely az összes borfajtákat és a világhírű jaffa-narancsot bemutatja. Érdekes, hogy a kiállítás egész területén levő vendéglőkben palesztinai bort fogyasztanak.

Harmincöt év munkája

A cionista szervezet kiállítását szervezően kiemelt a hivatalos kiállítás. Egyik része a mezőgazdasági életet mutatja be, amíg a másikban vegyes termékek vannak elhelyezve. Külön-külön lehet látni minden egyes kolónia mezőgazdasági termékeit, megfelelő miljöben, természetközeli háttérrel, amely a kolonista élet egyes mozzanatait illusztrálja. A vegyes osztály anyagát a palesztinai cégek szolgáltatták. A kiállítás cionista része rengeteg fényképpel és modellel számol be az újáépítés minden részéről, a kolonizációról, a Keren Háj-jeszód és Keren Kajemet tevékenységéről.

... Nem élt az, aki az angol világiállítást nem látta.

Aki első ak midőn reb Lét a menzautalván

laszolja:

— A p... ambhőreca szon az összes aliják személyek kijel (lájolás) megk tőle, hogy kit — Mielőtt ambhőre — his (utolsónak)...

Miért nem s Egy kisebb közs annyira, hogy a délután meglato bat délutáni lak gatók között „nagy előszeretett

A lakoma k koziak, amint az aki az imákat mondotta az imá könyvet mindig cimlappa alól ke kelt és megfordi

Az am hoöre séchettől, hogy — Az imak szabad fordítva

rendje is megfor ben az esketési utána bróchesz nehogy ezeket a keljen elmondan

A köved. Eg rer betért egy z ismervén a snór vágyát. Odatesz ezt megette, kér rer nem-et válas majd egy harm rách kijelenti, Erre az basl osz ván, hogy a sn megkínálja őt is jó adagot meges sát sem kosaraz lepődik ezen és neki, mint lehet hogy nem bir t két adag sültet. magyarazza mag

— Egy váre Annyi volt a n rek, miképen fo De mire a királ guktól félreállta nélkül át tudott ben is. Ettem belém, de mire félreálltak és u

A fukarság rozta, hogy tanu a fukarság? Lá a háztartásukban tovább. Egy szon hogy a szombati nyernél többet. meglátogatta. A talált és a házig ételeket ette. A hogyan van az, embernek, ő alig kor mint ma, a — Ide hall

RÓTH cipész

GLUJ,
Str. St. O. Iosit

volt
Szép-
utca

Ez történt...

Aki első akar lenni. Egy szemeszter elején, midőn reb Léb Gross pozsonyi jesiva-mentor a menzautalványok kiosztásához akart fogni, egy ujonnan érkezett, de a pozsonyi jesiva atmoszférájától még kissé megkötült „unterländer“ böcher odaáll reb Léb elé, hargosan kérve, hogy az ő utalványát adja ki előbb, mert siet. Mire reb Léb felélté legirónikusabb mosolyát és a következőket válaszolja:

— A p... i hitközség egyik jámboroskodó ambhórecja szombati templomozásokról megvette az összes alijáhat (a tóraolvasáshoz felhívandó személyek kijelölése iránti jogot). Az olvasás (lájolás) megkezdése előtt kérni aztán a samesz tőle, hogy kit hívjon fel kohennek (elsőnek). — Mielőtt mást felhivatnék, — válaszol az ambhórec — hívjon fel előbb engem achronnak (utolsónak)...

Nechemjeh Hakaton

★

Miért nem szabad elfordítani az imakönyvet. Egy kisebb község sóchetje nagyon népszerű volt, annyira, hogy a község zsidósága minden szombaton délután meglátogatta és ott tartották meg a szombati délutáni lakomat. Voltak természetesen a látogatók között „am hóorecek“ is, akiket a sóchet nagy előszeretettel oktatott.

A lakoma közben természetesen tanultak, imádkoztak, amint az már szokás. Egy „am hóorec“, aki az imákat nem tudta kívülről, imakönyvből mondogatta az imákat és annak befejeztével az imakönyvet mindig úgy tette vissza helyére, hogy a címlapja alól került. Ilyenkor a sóchet mindig felkelt és megfordította az imakönyvet.

Az am hóorecnek ez feltűnt és megkérdezi a sóchetet, hogy miért teszi ezt?

— Az imakönyvet — feleli a sóchet — nem szabad fordítva elhelyezni, mert így az imák sorrendje is megfordul. Például előbb áll az imakönyvben az esketési ima (bróchez chüpe kedüsün) és utána bróchez miló attól pedig jó lesz óvakodni, nehogy ezeket az imákat megfordított sorrendben kelljen elmondani.

★

A köved. Egy nagy étvágyáról közismert snorrer betért egy zsidó háza ebédelni. A ház ura jermervén a snorrert, prótára akarja tenni az étvágyát. Odatesz eléje egy nagy tál babot. Miután ezt megette, kérni a snorrert, jól lakott-e. A snorrer nem-et válaszol. A baalbosz erre egy második, majd egy harmadik tállal is szolgál. Végül az ajrách kijelenti, hogy már nem bír többet enni. Erre az baalbosz behozatja sejt ebédjét és tudván, hogy a snorrer úgy se bír már többet enni, megkínálja őt is sülttel. A snorrer azonban egy jó adagot megeszik, sőt a háziur második kínálását sem hatarazza ki. A baalbosz nagyon meglepődik ezen és kéri a snorrert, magyarázza meg neki, mint lehet az, hogy az imént azt mondta, hogy nem bír többet enni és ime mégis megevett két adag sültet. A snorrer a következő mesével magyarázza meg a dolgot.

— Egy városban a király érkezését várták. Anyi volt a nép, hogy elcsodálkoztak az emberek, miképen fog tudni a király keresztülhaladni. De mire a király megérkezett, az emberek maguktól félreálltak, úgyhogy a király minden baj nélkül át tudott jutni. Így történt ez az én esetemben is. Ettem sok babot, úgyhogy nem fért több belém, de mire a pecevénye megérkezett, a babok félreálltak és utat csináltak neki

N. Umus, Dej

★

A fukarság paroxizmusa. Egy tudós elhatározta, hogy tanulmányozni fogja, meddig terjedhet a fukarság? Látoit embereket, akik fukarkodtak a háztartásukban, mások a ruházódásukkal és így tovább. Egy szombaton hemegy egy zsidóhoz és látja, hogy a szombati ebédhez alig eszik egy kevés kenyérről többet. Ugyanezt a zsidót tisa b'avkör is meglátogatta. A szobában egy jól terített asztal talált és a házigazda a legfinomabb és legdrágább ételeket ette. A látogató megkérdezi a házigazdától, hogyan van az, szombaton, mikor jól kell élni az embernek, ő alig eszik valamit és olyan nagy bőjtör mint ma, a legfinomabb falatokat eszi?

— Ide hallgass, — mondja a zsidó — mink

ugyebár a mai napon a templom pusztulását gyászoljuk? És a gyászünnepeket senki sem tartja be jobban mint én és senki sem ünnepli meg a szombatot jobban mint én.

— Hogy lehet ez — kérni a tudós.

Véresre verték a zsidó utasokat Balázsfalva és Kolozsvár között

Pogromszerű jelenetek a vonatokon és az állomásokon. Száznál több áldozata van a vasúti verekedéseknek. Több áldozatot a kórházba kellett szállítani

Akcíóba lép a zsidó jogvédő iroda

(Cluj-Kolozsvár, május 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok az antiszemita kilengések, amelyekről az Uj Kelet nap-nap után beszámolt, a tegnapi nap folyamán aggasztó méreteket öltöttek. Az atrocitások színhelyei ez alkalommal a Balázsfalva—Kolozsvár között közlekedő vonatok és a közbeeső pályaudvarok voltak, ahol a zsidó utasokat példátlan brutalitással verték véresre. Már napok óta érkeznek riasztó hírek a vonatokon elkövetett atrocitásokról, amelyeknek gócpontja Balázsfalva volt. A súlyos zavargásokat a balázsfalvi nemzeti ünnepre felvonuló diáktömegekkel hozták kapcsolatba.

A balázsfalvi ünnep

A beérkezett autentikus jelentések alapján ma már megalapíthatjuk, hogy hála a balázsfalvi rendezőség erélyének és korrektségének, Balázsfalván az ünnepség simán és méltóságteljesen folyt le és a kilengések az ünnepelő várost elkerülték. A tegnapi számunkban jelzett áldozatok tehát már a vasúti verekedésből kerültek ki.

Balázsfalván az ünnepet megelőző estén egy nagyobb csoport megtámadta a zsidó templomot és az ablakait beverte. Ugy az ünnepély rendezősége, mint a főszolgabírórság az esetről azonnal tudomást szerzett és a legerélyesebb intézkedéseket léptette életbe. A hatóságok a zsidó templom ablakait még az éj folyamán megcsináltatták.

Másnap Pop Stefán tanár a rendezőbizottság nevében beszédet intézett a tömeghez, főképen a diáksághoz és felszólította őket, hogy az ünnep méltóságát ne zavarják meg kilengésekkel és a zsidó polgártársak bántalmazásával. A román nép méltóságára hivatkozott és kérte a tömeget, legyen méltó önmagához. A főszolgabírórság értesére adta a közönségnek, hogy a legkisebb rendbontás esetén a legszigorúbban lép közbe. A rendet fenntartó csendőrszolgálat parancsnoka pedig egész nap talpon volt és megnyugtató igyekezett az izgatott kedélyeket.

Incidensek az éjjeli személyvonaton

Az ünnepség fiatalabbkorú résztvevőinek visszafajtott szenvedélyei a Balázsfalváról való elindulás után a robozó vonatokon kerestek kiélegülést. Már az odautazásuk is fordultak elő kisebb nagyobb incidensek, amelyek a visszautazáshoz hatványozott méreteket öltöttek. A Balázsfalván felszálló ünnepelők egy fiatalemberekből álló csoportja az éjjeli személyvonat vagonjait végigjárta és a zsidó kinézésű utasokat részben távozásra szólította fel és számosat közülök súlyosan megvert.

A gyéren világított kocsiokból, akiről csak feltételezhették, hogy zsidó, kiutasítottak mindenkit, majd egyeseket a közbeeső kisebb állomásokon ledobták a vonatról. Ezen a vonaton azonban súlyosabb természetű sebesülés nem történt és a zsidó utasok nagyrésze is eljuthatott lakóhelyére, ami leginkább annak köszönhető, hogy a vonat higgadtabb és komolyabb román utasai mérsékletre intették a hevílő fiatalokat és a sötétség egyébként is akadályozta a szabadabb mozgást.

A nappali személyvonat borzalmai

Sokkal borzalmasabb események színhelye volt a reggeli személyvonat, amelyen a gyantlanul utazó zsidóknak irózatok kinszenvedéseken kellett keresztül esniök. Ezen a vonaton valóságos hajszát rendeztek a zsidók ellen és komoly pogromszerű jelenségek zajlottak le. A zsidóverést Balázsfalván kezdték el és szakadatlanul folytatták egészen Apahidáig, míg az utolsó zsidót is véresre nem verték és ki nem dobták a vonatról, úgyhogy Kolozsvárra a vonat ugyszólván zsidó utasok nélkül érkezett meg. A közbeeső állomásokon borzalmasabbnál-borzalmasabb jelenetek zajlottak le. A verekedők minden egyes állomáson legrál-

— Minden kanál levessel egy csepp véremet eszem meg, viszont a spórolás a legnagyobb élvezetem. Most már értheted, hogy miért eszek szombaton olyan keveset és a nagybőjtör a legdrágább falatokat.

Ben Dov, Cluj

tak a vonatról az ablakokon keresztül kiszemelték azokat a fülkéket, amelyekben zsidó utasok voltak, a vonat megindulásakor ezekbe a fülkébe hatoltak be és a kezük ügyébe került zsidókat előbb véresre verték, azután a legközelebbi állomásokon kiharancsolták őket a vonatról. Szörnyű jelenetek színhelyei voltak a nagyobb állomások, ahol a vonat hosszú veszteglésének az idejét a verekedők arra használták fel, hogy a vonatról kidobott, vagy más vonatra várakozó zsidókat addig verték agyaföbe, míg a vonat újra el nem indult.

Több mint százra megy azoknak a zsidóknak a száma, akiket a robozó vonaton és az állomásokon véresre vertek. A szerencsétlen áldozatok közül igen soknak az állapota életveszélyes. Az atrocitások különösen Tövisen öltöttek igen súlyos méreteket. A vonat itt több mint egy órán keresztül vesztegelt és ezen idő alatt megszakítás nélkül ütötték verték a zsidókat. A tövisi sziguranca-kirendeltség azonnal értesítette a gyulafehérvári állambiztonsági hivatalt, ahonnan segítséget is kért, de a segítség nem érkezett meg. A tövisi csendőrség pedig, hogy megakadályozza a zavargóknak a városba való bejutását, elállta a pályaudvar kijáratát. Így nemcsak hogy a verekedők nem tudtak behatolni a városba, — ami nem is biztos, hogy szándékukban volt — de az ütött zsidók sem tudtak kimenekülni a verekedők kezei közül a városba.

Kórházba szállítják a sebesülteket

A tövisi véres zavargásoknak több áldozata olyan sérüléseket szenvedett, hogy a tövisi állomásról szállították be őket részben Tövisre, részben a gyulafehérvári kórházba. Igen súlyos sérüléseket szenvedett egy Budapestről Tövisre érkezett cluji marhakereskedő, aki fel akart szállni a vonatra, hogy Kolozsvárra utazzék. Még mielőtt fel szállhatott volna a vonatra, véresre verték, úgyhogy most súlyos sérülésekkel fekszik kolozsvári lakásán. Hasonló sors ért Tövisen több Bukarestből jövő erdélyi zsidó fiatalembert is, akik talán ökökre megfogják sanyleni a szerencsétlen emlékü utazást.

Az apahidai verekedések

Tövistől Apahidáig minden egyes órház és állomás előtt megisméltődtek a borzalmak. Apahidán, ahol a vonat hosszú ideig vesztegelt, újra súlyosabb sérüléseket szenvedtek a zsidó utasok. De itt már nemcsak a zsidó utasokat bántalmazták, hanem a vonatnak ama keresztény utasait is, akikre a verekedők ráfogták, hogy zsidók. Az apahidai nagy verekek több áldozatát autón kellett tovább szállítani. Apahida után már csak az a néhány zsidó utas maradt meg a vonaton, akiket a jószívű román utasok saját épségük kockázatásával rejtegettek el a verekedők előtt.

A Balázsfalva—Kolozsvár közötti rémségek mély megdöbbenést és az áldozatok iránt nagyrésztvetet keltettek Erdély egész zsidóságában.

A központi zsidó jogvédő bizottság elhatározta, hogy az aggasztó események meggátlása érdekében megteszi a szükséges lépéseket. Eppen ezért felszólítja mindazokat, akik az utóbbi napok utazásai alkalmával sérüléseket szenvedtek, vétesenek fel sérüléseikről orvosi látleletet és tegyenek jelentést az illetékes hatóságoknál, valamint az Erdélyi Zsidó Jogvédő Irodánál.

— Ellopják a külföldről érkező értékeveleket. Bukarestből jelentik: A postavezérgazgatóság több oldalról beérkezett reklamációra érelyes vizsgálatot indított a külföldről érkező értékevelek eltűnése miatt. Az eddigi nyomozás adatai alapján letartóztatták Nicolau postatisztviselőt, akiről beigazolást nyert, hogy a külföldi pénzesleveleket felbontotta és azokból az értékeket eltulajdonította.

Ghandi szabadságprogramja

Gazdasági és kulturális függetlenséget kíván a hindu tömegeknek

Egy londoni napilap a napokban közölte Ghandinak, a hindu szabadságmozgalom nemrég börtönből szabadult vezérének alábbi írását, amelyet egy barátjához intézett. A levélben Ghandi a hindu függetlenségi mozgalom programját ismerteti.

Íme — írja Ghandi — röviden összefoglalom politikám főbb következményeit:

1. Meg kell szüntetni az átkot, amely a kaszton kívüli hindu tömegekre sulyosodik. (Indiában tudvalevőleg még ma is kasztrendszer uralkodik.)
2. A kéziszöveget és háziszöveget propagálni kell mindaddig, amíg ki nem szorul az országból minden külföldi textilárú, az is, amit indiai idegen gyárakban állítanak elő.
3. Propagandát kell csinálni az egyszerű életmód mellett, a szeszitaloktól való tartózkodás és az ártalmas kábítószerek ellen.
4. Nemzeti iskolákat kell létesíteni a kormány támogatása nélkül, főleg azért, hogy a tanulókat kivonjuk a kormány iskoláiból és olyan nevelést adjunk nekik ipari téren is, amely összefügg a nemzeti problémákkal.
5. Elő kell segíteni a hinduk, mohamedánok, keresztények, zsidók és más népek közötti egységet.

Ezt a programot pedig két intézmény segítségével akarom végrehajtani. Az első egy 1916-ban felállított iskola Ahmedabadban, ahová meghívom mindazokat, akik az ismertett ideológiát dolgozni akarnak. Az iskola költségeit magánosok adományozása útján fogjuk fedezni. Az iskolának ezidőszereint száz férfi és női tanítványa van, közöttük a legszegényebb kasztokhoz tartozók gyermekei. Az iskolában tanítják a gyapjutszítást, a fonást és szövést. Egyszerű paraszti munkára is oktatják őket és kísérletképpen gyapotot termelnek.

A második intézmény a nemzeti kongresszus, amelynek szervezete nagyon egyszerű, de annál tökéletesebb. A kongresszus az említett programot gyakorlati kivitelre vállalta. A kongresszus egész Indiára terjed ki sokezer taggal, akik évente képviselőket választanak. Minden férfi és nő, aki négy pennyt fizet és vállalja a programot, tagja lehet a kongresszusnak és részt vehet annak választásaiban. A kongresszus programja természetesen tovább terjed az említett pontozatoknál. Minthogy képviselőit megválasztják, a program évről-évre módosulhat. Egyébként pedig a kongresszus célja törvényes és

Nyirő József új könyve

Különös történeti, vagy régészeti lelet évszázados tudományos hitet dönt meg, új fogalmakat plántál, a tudatot ősi suly alól mentesíti és tisztítja a gondolkodók lelkét. A művészet világában is ilyenfajta folyamat jelentkezik a lelkekben, ha új és eredeti erők mutatkoznak a színen. Erdély magyar irodalmában is ilyesmi tapasztalható Nyirő József könyve megjelenése nyomán.

Sehol annyit össze nem panaszkodtak, annyit nem reménykedtek, reminiszcenciáztak, bölcsekedtek irodalomról mint itt Erdélyben az utolsó esztendőkből. Minden tollforgatónak külön terve volt az erdélyi irodalmat illetően, a jótanácsok hanyat-homlok követték egymást, az olvasók már meg is untatták a drága és páratlanul megható irodalmaskodást és ki magában, ki egyik-másik betűvetéssel foglalkozó barátjának meg is mondta: „Jó és dicső dolog az irodalom, de erről nem kell sokat beszélni, ezt produkálni kell. Csináljatok irodalmat Erdélyben, olyat ami az erdélyi lélekből lelkendezik, de ne csináljatok irodalompolitikát és ne politika csinálja az irodalmat.”

Valahogy így lehet fogalmazni a közkívánságot, ami megnyilatkozott a kérdés kapcsán. És a közkívánság íme egyszerre beteljesedett Nyirő József első könyvével.

Nyirő tiszta irodalmat ad. Ebben az irodalomban Erdélyt nem tükrözteti, hanem újra-teremt egészséges művészetet. Amit mond: bölcs elgondolást, amit éreztet: egy nép sóhaját és tompa kacagását, amit teremt: élők és elmúltak alakjait, mindazt egyedül ő tudta így véghezvinni. És mindenki megtalálja a könyv minden sorában az erdélyi eget, az erdélyi hegyoldalt, az erdélyi hegy aljából kiszökő for-

békés eszközökkel megteremteni az önkormányzatot. Az utóbbi évben a kongresszus úgy akarta a célt elérni, hogy a kormánnyal való együttműködést erőszakos eszközök nélkül visszautasította.

En a magam részéről minden energiámat arra fogom fordítani, hogy megszabadítsam a régi indiai kultúrát a modern nyugati kultúra pusztító hatásaival szemben. Régi kultúránk lényege az erőszakos eszközökkel való harc visszautasítása. Alapelve: mindnyájunk jóléte, vagyis minden élő lény jóléte. A nyugati kultúra azonban teljes nyíltsággal az erőszak alapján épült fel. Ezért nem tiszteli az életet és fejlődésében nem állotta az emberi élet széjjelrombolását hirdetni. Szeretném a nyugati szellemtől az igazság kutatását átvállalni a tradícióban való önelégültség helyébe. India azonban semmit nem vállalhat büntetlenül, mielőtt önmagát meg nem találta és fel nem ismeri a tényt, hogy kultúrája igen jelentős helyet foglal el a világon és hogy ezt a kultúrát meg kell védeni. A nyugati kultúrának az angolok által való bevezetése Indiába népünk sok millióit tette ki az éhenhalásnak.

A program kísérlet arra, hogy megelőzzük a pusztulást, nem nyugati, hanem indiai módszerekkel, belső reformmal és belső megtisztulással. Amikor azt mondom, hogy a legszegényebb osztályt kell távolítani, akkor ez azt jelenti, hogy vezekelnie kell azoknak, akik testvéreikkel szemben elkövetették a jogfosztást. Nemcsak a nemzetet tisztítja az alkoholtól való tartózkodás, hanem megszünteti egy erkölcstelen kormányrendszernek erkölcstelen jóvedelmét, amely mostanában körülbelül kétszázötvenmillió rupiára rug.

Ha újra bevezetjük a kéziszöveget, akkor millió indiai otthon nyugodt és dolgos élethez jut, a régi indiai művészet új életre kel, a nyomasztó szegénységnek vége és az emberek biztosítva vannak az éhség ellen. Ha India maga tudja ellátni magát szöveggel és megszűnik az ország kizsákmányolása, akkor remélni lehet, hogy Angolország és India között ideális és természetes viszony felbukkan ki.

E program végrehajtása körül kétségtelenül tévedések és hamis számítások fordulhattak elő, talán sajnálatos incidensek is, de bátran merem állítani, hogy eddig nem ismert a történelem olyan nagyarányú mozgalmat, amely oly kevés vérontással és a nép szokásainak megtartásával lett volna egybekapcsolva, mint amilyen a mienk.

Az erdélyi irodalom stílus nem külsőség ebben a könyvben, hanem tartozéka annak az életnek, amit az író föltár benne. Amintohy velejárója régi nemes butordaraboknak az arany és ezüst intarzia.

Általános vonalai ezek a huszonegy novellát magában foglaló könyvnek. Minden írás külön meglepően friss oldalról mutatja Nyirő József színes és erőteljes duzzadó írásművészetét. „Hull immár a fenyőtoboz” című novellájában mesterien rajzolja a havasi proletárt, minden helyzeti lealjasodottságával és mindegyik emberi felmagasztaltságával. „Bosszu” című rajza világirodalmi relációkban is kiváló. „Jézusfaragó ember” novellájában egy különös mutat be megkapóan, szinte félelmetesen reális színekkel. „Csodáló” című barlang-misztériuma háttorzongatóan érzékelteti a szoruló és fantáziát megsarkantyúzó érzést, amit az ember a barlang mélyén érez.

A többi írások is külön-külön megnyilvánulásai egy olyan művésznek, akitől méltán el lehet várni az új Erdély nagy eposzát. Nyirő József híre szerint regényen dolgozik, amely a saját életpályáján át fogja megmutatni a mai Erdélyt. A könyv artisztikus címlapját a kiváló Kós Károly tervezte. (sz. i.)

Május Lagbaomer napja!

22 Avivák!

rendezték a Keren Kajjemet Lőjtszáról javára virágnapot, amelynek jóvedelme az aranykönyvi bevezetésekre szolgál.

Keren Kajjemet-biztosok! Barissziúk! Segítsétek az Avivát a virágnap megrendezésében!

Megalakul az erdélyi Merkaz Hechaluc

Megszervezik az erdélyi chaluc-telepet

(Cluj-Kolozsvár, május 16. Az Uj Kelet munkatársától.) Az erdélyi zsidó ifjúság körében igen lelkes, értékes mozgalom indult meg Palesztina felépítéséért. Az ifjúság nemcsak a Keren Kajjemet és Keren Hajjesszód munkából veszi ki lelkesen a részét, de megismerni igyekszik a palesztinai kolonizáció nagy szociális, kulturális és agronómiai problémáit is. Jellemző a zsidó ifjúság lelkesedésére, hogy nemcsak ifjak, de lányok is jelentkeznek és felvételüket kérik a chalucok között.

Románia területén a chaluc-szervezet Kise. nevében és Csernovitzban állított fel chalucotthont és mintafarmot. Az erdélyi chalucjelölteket többnyire Csernovitzban helyezték el. A kolozsvári Palesztina-hivatal vezetőségét az erdélyi chaluc- és chalucjelöltek nagy száma arra indította, hogy Erdély részére külön chalucotthont, chaluc-farmot állítson fel. Az erre vonatkozó tárgyalások sikerrel haladnak előre és minden remény megvan arra, hogy pár héten belül az erdélyi chalucok és chalucok meg is kezdhetik a munkát.

Tekintettel arra, hogy egyelőre csak kevés chalucot és chalucát tud a Palesztina-hivatal elhelyezni, a szokottnál szigorúbban történik a kiválasztás. Azok, akik részt akarnak venni az otthonépítés nagy munkájában, akiket áthat a haluc-munka magasztossága, azok szándékukat legkésőbb e hó 25-ig jelentésük be a Palesztina-hivatalba. Csak feltétlenül egészséges, tizenhat éven felüli ifjak és lányok jelentkezhetnek, akik tudatában vannak annak, hogy a chalucok az új makkabeusok, akik máltóknak érzik magukat arra, hogy a chalucok és a chalucok közé sorozzák őket.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. Mór, Ardasat. Jiddis verseket, sajnós, nem tudunk a hetilapban leköszölni.

R. Sándor, Valea lui Mihai. 1. Megártjuk türelmetlenségét, de technikai lehetetlenség minden levélre s kérdézősködékre egyszerre válaszolni. Különböző is tegnapelőtt válaszoltunk már, még mielőtt a sürgetőlevél megérkezett volna. Sok helyről egy hétnél is hosszabb ideig tart, amíg egy levél idejut, nem rajtunk mulik tehát, ha a válasz is késik. 2. Tudósításait, mint lapunk más helyén láthatja, megkaptuk és köszönjük.

F. J. Ösvetlenül szükséges, hogy valamelyik amerikai kórháztól angazsálóleveget kapjon mint ápolónő s angolul is kell tudnia valamenyire, ha soronkívüli vizumot akar kapni. Ujabbban ugyanezen nagyon megszorították azoknak a számát, akik a kvótán felül is kíváncsiak lehetnek.

Sch. Adolf, Carei-Mare. 1. A magyar nyelvű „Szfat Améni” ára 150 lej. 2. „Ez történt”-jai közül néhány megjelent. 3. Kolozsváron nincs állandó jellegű bolyeggyűjtőegyesület. A temesvári filatelisták címe: Cetatea, Str. Vasile Alexandri 8.

Spitz Izrael, Tarna Mare. Tekintettel arra, hogy az önközöségét Csehszlovákiától csatolták át, önközös is vonatkozik a jugoszlávoktól átvett közösek lakóira alkalmazott rendelkezés, hogy minden további eljárás nélkül román állampolgároknak tekintendők.

H. István, Érszakácsi. Mihelyt a technikai lehetőségek megengedik a Hetilap gyermekrovatának kibővítését, szívesen látjuk, ha sikerült versekkel falkeres bennünket. De addig is olvasson és írjon sokat, mert az ügyes verselés még nem elég.

Mégis csak legjobb aknés nélküli borotváló por, amely az ország legrégebbi gyártmánya

mely most ujonnan átpreparálva,

az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána

„RASOL IDEAL”

Kapható 1/4, 1/2 kg. szép csomagolásban. 5 kg. vétel franco lei 145.—, kisebb mennyiségben lei 30.—, vidékre lei 40.— gkint. Övakojdunk az általmas utánzatoktól. Csak az „Ideal” felirásu valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

Sir a gyermeke? Miért nem használ Höfer-gyermekhintőport és Höfer-gyermekkrémet

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

A királyi pár visszatér Romániába.
 A román királyi pár tegnap délelőtt 11 óra 30 perckor elutazott az angol fővárosból. György angol király, a walesi herceg és a királyi család számos tagja bucsuztatták a román felségeket. Titulescu román követ és felesége Doverig kísérték a királyi párt, itt Ducával együtt hajóra szálltak és Calaison keresztül egyenesen Bukarestbe jönnek. Délután hat óra körül a királyi pár különvonatra befutott a párisi északi pályaudvarra, ahol Antonescu és a román követség személyzete üdvözölte öfelségeiket.

Lapbirtlási joga csak a bíróságnak van Magyarországon. Budapestről jelentik: A büntetőnovella sajtójogi szakaszával kapcsolatban Pesthy Pál igazságügyminiszter kijelentette, hogy a törvény célja lehetetlenné tenni az utóbbi időkben felburjánzott becsülettípust, amely a lapokban folyik. A szakasz egyik rendelkezését olyképen fogja módosítani, hogy ha az újságíró mástól szerezte az adatokat és azokat jóhiszeműen közölte, valótlanáguk kiderülése esetén a felelősség nem az újságíró, hanem azt terhel, aki az információt adta. A sajtó szabaddátételére irányul a novellának az a rendelkezése, mely szerint csak a bíróságnak van joga bármilyen lapot betiltani, de a kormánynak nincs.

Zsidó jogvédő iroda alakult Érmihályfalván. Az erdélyi központi Zsidó Jogvédő Iroda felhívásának hatása alatt az érmihályfalvai zsidó hitközség rendkívüli közgyűlést hívott össze, melyen a hitközség tagjainak állampolgársági ügyéről tárgyaltak. Határozatba ment, hogy a hitközség Érmihályfalván megalakítja a helyi Jogvédő Irodát, amelynek elnöke dr. Glück Sándor, tagjai pedig Benedek Zoltán, Dancziger Lajos, Goldstein Izidor és Selzer Jenő lettek.

Az egyszázalékos forgalmi adó pauszál-fizetése. A kolozsvári Ipartestület értesíti tagjait, hogy a pénzügyigazgatóság május 25-én megkezdte az egyszázalékos forgalmi adónak pauszálban való fizetése iránt beadott kérések tárgyalását. Azok a testületi tagok, akik ezideig nem adtak be ilyen kérelmet, huszonegyedikéig még beadhatják. A kérvény elkészítése végett ezen időig jelenjenek meg az Ipartestület irodájában (Strada Juliu Maniu 8.) volt Szentegyház utca a hivatalos órák alatt 9 és 2 óra között, ahol megfelelő tisztviselő áll rendelkezésükre. Az egyszázalékos adónak általában való fizetését csak azok kérhetik, akiknek évi forgalma a 200.000 lejt nem haladja meg. A kérések elkészítéséhez szükség van a regiszter adataira 1922 szeptember 1-től 1923 szeptember 1-ig, továbbá az adókövető bizottság által a múlt évben alapított tiszta jövedelem összegére. Az utólagos kérvényeket maga az Ipartestület fogja a pénzügyigazgatósághoz május 24-én reggel benyújtani.

Nem ért még véget a magyar bányász-sztrájk. Budapestről jelentik: A bányászsztrájk változatlanul tovább tart. A pécsi, tatabányai és salgótarjáni bányaművekben a mozgalomban semmi változás nem állott be. Három kisebb bányatelepen a munkások fölvtették a munkát, miután a bányagazgatóság követeléseiket teljesítette. A nagybányai, komlósi bányatelepeken kedden az egyezkedő tárgyalások már megindultak, de estig nem vezettek eredményre. A nagybányában a két fél között semmiféle tárgyalás nem kezdődött, bár a bányamunkások bizalmiférfiai kifejezték abbéli hajlandóságukat, hogy megegyezést akarnak létesíteni. A sztrájkban álló bányatelepeken nyugalom van. A munkások továbbra is ellátják a bányafentartási munkákat, elsősorban a tűzbiztonsági szolgálatot.

Öngyilkosságba kergette a tőzszevesztés. Győről jelentik: Sommer Jenő, az itteni Leszámitoló Bank főnök helyettese felakasztotta magát. Tettét azért követte el, mert tőzsdei veszteségekből származó kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni.

Beszélgetés az első héber város polgármesterével

Milyen jövője van a városnak. Ipari fejlődés. Eleven kulturális élet

(Tel-Aviv, április vége. Az Uj Kelet palesztinai levelezőjétől.) A legmaradandóbb élmény, amit a Palesztinátjáró turisták ezrei magukkal visznek az újjáéledő országból, kétségtelenül a rajongó új héber város Tel-Aviv, amely szinte máról-holnapra nőtt ki a homokpusztákból. Alkalmam volt hosszabb beszélgetést folytatni Tel-Aviv polgármesterével, dr. M. Dizen-goffal, aki a város keletkezéséről és mai helyzetéről ezeket mondotta:

A város gyors fejlődése és felépülése a modern városfejlesztések történetében is egyedül-álló. 1909-ben alapította körülbelül hatvan zsidó család Jaffától északra egy pusztát homokpusztán, 1920-ban ismét építkezések folytak, a város gyors fejlődésnek indult, a múlt építkezési szezon alatt, áprilistól szeptemberig több mint ötszáz ház épült. Tel-Avivnak jelenleg huszezer lakosa van. Tel-Avivnak a törvény autonómiát biztosított, a telavivi városi hatóságnak joga van adókat szedni, saját törvényhatósága és rendőrsége van.

A város jövője

A város jövőjét ipara és a turistaforgalom biztosítja. Elsősorban a kisipar és különösképpen a textilipar, cukorgyárak és végül a gyémántkőszőrülés. A villamoserő segítségünkre lesz, hogy iparuuk valóban hatalmas legyen. Sohasem adtuk fel a reményt, hogy Jaffa kikötőt kapjon. A kormány megígérte, hogy minden erejével támogatni fogja az ipart, a géphezozatalt nem sujtják a jövőben vámnal, a nyersanyagok behozatala ugyancsak vámmentes lesz. Tel-Aviv már ma is kereskedelmi gócpont, körülbelül hatszázötven üzlete, villamosműve és sok kis vállalkozása van.

Egy boldog hely

Tel-Avivnak nagyszerű klímája van, egész évben gyümölcs és fozelék, gyönyörű szállodája és pompás autóközeledése, elegáns kaszinója, szép fürdők, elsőrendű ivóvíze, egyzóval Tel-Aviv első-rangu fürdőhely. Itt otthon lesz a zsidóságnak,

Tisztújító közgyűlés a dési hitközségben. Május első napjaiban tartotta meg általános érdeklődés mellett rendes évi tisztújító közgyűlést a dési zsidó hitközség. Weinberger Samu választási elnök tapintatoságának köszönhető, hogy a pártok szenvedélyes választási küzdelme ellenére a tisztújító gyűlés a legnagyobb rendben folyt le. A hitközség elnökévé egyhangulag újból Rosenzweig Jakabot választották meg, akinek már multévi elnöksége alatt is alóbbhagytak a tekintélyes hitközség produktív munkáját gátló pártharcok és így újból való megválasztása biztos garancia a további békére. Az új elnök azt tűzte ki programjául, hogy még az idén felállítja a zsidó leányiskolát és két hónapon belül felépíti a modern higiénia követelményeinek megfelelő baromfi-vághidat. Beválasztották az új előjáróságba alelnökké Wiegner Samut, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsoport társelnökét, gondnokká Schwartzot, másodgondnokká Hanz Dávid gyárigazgatót, pénztárnokká Noé Izidort, gazdává Klein Samut. A képviselőtestület és iskolaszék tagjait a jövő héten fogják megválasztani.

Marosvásárhelyi előfizetőinket felkérjük, hogy a kézbesítésre vonatkozó észrevételeiket szíveskedjenek Porjesz Sándor urnál (Főtér) bejelenteni. Ugyanott előfizetések és hirdetések is felvételnek.

Fogel Tóbiás és hét árva javára Miklós József barát előfizetőnk 50 lejt küldött be. A pénzt postára tettük.

Calea Traian (volt Árpád-ut) 24. szám alatt

nagy házastelek, gyárnak alkalmas, eladó

igen olcsón.

Érdeklődni Moskovits edényüzlet Széchenyi-tér

ahol boldogan érezheti magát. Vasútvonal mellett tekszik és a turisták vonzópontja lesz. A város környékén dr. Soskin intenziv kertgazdaságot létesít, hogy a várost fozelékkel ellássa.

Egészséges gazdasági tagozódás

Tel-Aviv gazdasági helyzete normálisabb, mint más városokké, különösen azoknál, amelyekben zsidók vannak többségben. Tel-Avivban kétezer zsidó munkás dolgozik, a város lakói közül harmincegy százalék kézműves, harmincag százalék munkás, tizenkét százalék kereskedő, három százalék tanító, öt százalék szabadfoglalkozású ember, tőkés és birtokos. Tel-Aviv a világ első zsidó városa, amely rendszeresen fejlődik. A közeli időben földhitel- és iparbank alakul és egy nagy iparház, amelyben minden kisiparos műhelyt talál. Végül olcsó lakásokat tervezünk a munkások részére.

Rotschild báró ajándéka

Amikor Rotschild báró itt volt és mi a Rotschild-boulevardon ünnepélyesen fogadtuk, megkérdezte, mit adhatna nekünk, mivel szolgálhatja legjobban a város érdekeit. Kértük, ajándékozzon meg portréjával. A báró gondolkodott egy kicsit és kijelentette, hajlandó volna a városnak egy nagyobb összeget ajándékozni. Megmagyaráztuk, hogy mi önállóak vagyunk és külső segítyt nem fogadhatunk el. A báró megmaradt álláspontján és az építendő zsinagóga alapja javára ezer fontot adott. Joggal beszélhetünk tehát telavivi szellemről.

Kulturális szempontból is az első helyen áll Tel-Aviv. Itt építették az első gimnáziumot, az első zeneiskolát, itt vannak a legszebb iskolák, itt megjelenik egy napi- és több hetilap, drámákat és operákat mutat be a színház, hangversenyeket tartanak, itt laknak a legnagyobb zsidó gondolkodók. Achad-Haam és Bialik Tel-Aviv polgárai és büszkeségei.

Az arabokhoz való viszonyunk jó. Már husz éve ismerem az országot és az arabokkal a legjobb egyetértésben élek. Az egész arab felkelés csak kitalált mese.

Károly trónörökös Jasiba utazik. Bukarestből jelentik: Károly trónörökös május végén Jasiban látogatást tesz az ottani repülősztagnál. A trónörökös azon óhajának adott kifejezést, hogy ez alkalomra az összes moldvai repülősztagokat Jasiba gyűjtsék össze. A trónörökös innen Kise-neverbe megy.

Lezuhant egy francia katonai repülő-gép. Párisból jelentik: A La Bourget katonai gyakorlóterén az egyik repülőgép lezuhant. A benne-ülő pilóta szörnyethalt.

Óriási tűz a campinai petróleumtelepeken. Bukarestből jelentik: Campinában óriási tűz ütött ki, melynek több petróleumraktár és a Steana Romana tulajdonát képező petróleumfinomító-telep esett áldozatul. A kár másfélmillió lej.

Coolidge elnököt dezavualták a kívándorlás kérdésében. Washingtonból jelentik: Coolidge elnök vétójának ellenére a képviselőház nagy többséggel elfogadta a revideált bevándorlási törvényt, amely többek között már julius elsejétől kizárja a japánokat a kvótából.

Ismét árad a Duna. Ujvidékről jelentik: A nagy eszések következtében a Duna egész felső folyásáról áradást jelentenek. Mellékfolyói a leg-utóbbi hetekben erősen megdagadtak és ennek következtében az áradás veszélye emelkedett. A meg-áradt folyam a múlt héten ismét betört az ujvidéki Hadiszigetre és a már februárban elöntött területek most ismét víz alatt állanak. A Duna áradása egyre tart és most annyira megnövekedett, hogy Ujvidéken komoly veszedelemtől kell tartani. A partnál mélyebben fekvő házakból mindenütt kilakoltatják a lakosokat, mert a Duna felső folyásáról további áradást jelentenek és számolni kell azzal, hogy a Duna még további 50-60 centiméterrel fog emelkedni Ujvidéknél.

* Ha köhögés, toroktájás gyötör, kinez minket, Kaiser-Borax öblögetés könnyít meg bennünket.

* Fejfájás, szédülés legtöbbször a belek szabálytalan működéséből származnak. Koprol, az ideális hashajtó biztosan megszünteti.

* Dr. Radnay és Fényes Janka táncitanárok koszorujokat ma és mindennap szombaton este 8 órai kezdettel a Redoutban tartják.

Mozdony- és géprészeket

külföldről beszeres garancia mellett

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-u. 10. / Sürögnyocim : Grossmasin. Telefonszám 286

Merkez Hechaluc

erdélyi chaluc-telepet
 június 16. Az Uj Kelet erdélyi zsidó ifjúság körmozgalom indult meg. Az ifjúság nemcsak a Hájjeszód munkából él, de megismerni igényel a nagy szociális problémáit is. Jelentkezésekre, hogy nemcsak jelentkeznek és fel-
 csatluc-szervezet Kise-
 an állított fel chaluc-
 ot. Az erdélyi chaluc-
 sernovitzban helyezték
 ina-hivatal vezetéséget
 luca-jelöltek nagy száma
 Erdély részére külön
 armot állítson fel. Az
 sok sikerrel haladnak
 y megvan arra, hogy
 yi chalucok és chalucák
 nkát.
 gy egyelőre csak kevés
 a Palesztina-hivatal el-
 zigorubban történik a
 részt akarnak venni a
 rájában, akiket áthat a
 ága, azok szándékukat
 tetséx be a Palesztina-
 til egészséges, tizenhat
 k jelentkezhettek, akik
 t, hogy a chalucok az
 títóknek érzik magu-
 ok és a chalucák közé

ÜZENETEK

dis verseket, sajnós, nem
 ólói.

Mihai. 1. Megértjük
 nikai lehetetlenség min-
 ére egyszerre válaszolni.
 választunk már, még
 érkezett volna. Sok hely-
 b ideig tart, amíg egy
 mulik tehát, ha a válasz
 mint lapunk más helyén
 szólnék.

széges, hogy valamelyik
 álólevelet kapjon mint
 tudnia valamennyire, ha
 kapni. Ujabbán ugyanis
 knak a számát, akik a
 hatnak.

re. 1. A magyar nyelvű
 lej. 2. „Ez történt”-jei
 Kolozsváron nincs ál-
 egyesület. A temesvári
 Str. Vasile Alexandri 8.
Mare. Tekintettel arra,
 sehészlovákiától csatlólták
 a jugoszlávoktól átvett
 zott rendelkezés, hogy
 tál román állampolgárok-

Mihelyt a technikai
 Hetilap gyermekrovatá-
 tjuk, ha sikerült versec-
 De addig is olvasson és
 verselés még nem elég.

Mégis csak legjobb
 ésnélküli borótváló
 or, amely az ország
 grégibb gyártmánya
 mely most ujonnan
 átpreparálva,
 mes hatást hagy utánna

IDEAL

omagolásban, 5 kg. vétel
 enynységben lei 30-
 Óvakodjunk az által-
 „Ideal” felírásu valódi

ef fodrász
 Ferdinand 30.

mekekrémet

Figyelem!Legelősből
beszerzési
forrásPorcellán és fayancetányérok.
Étkező és kávékészletek. —
Mindenféle poháraru, demjok.
Üvegezés és képkerekezésEngros
Endetail**Ausländer Rudolfnál**Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 37. sz. alatt
az Uránia-palota mellett.Nagyvárad legszebb és legforgalmasabb helyén
impozáns üzlethelyiség, régi és jól bevezetett**nődivat és rövidáruüzlet****előnyös feltételekkel
átadó**és azonnal átvehető. — Megkeresések „Fényes
egzisztencia” jellegre a kiadóhivatalba küldendők**Tartós
evőeszközök**a legjutányosabb árban
kaphatók**KUN MÁTYÁS FIA**

üzletében

CLUJ-KOLOZSVÁR, CAL. VICTORIEI 2.

Használjunk kizárólag

PLANTOL

כשר

legjobb növényzsírt, mert ez
tiszt, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámint nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan
ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

Egészséges fekvésű vidékenlehetőleg folyó és vasutállomás mellett
július—augusztus hónapokra**gyermeknyaralattási
célnak megfelelő
épületet keresünk**

Butorzat nem szükséges

Levelet a kiadó továbbít

KÖZGAZDASÁG**## Kereskedők tiltakozása a vámemelé-
s ellen.** Bukarestből jelentik: A galaci kereskedők
május 13-án tiltakozó gyűlést tartottak a vámeme-
lés ellen. Galacnak mint kikötővárosának az az
érdeke, hogy minél több külföldi áru jöjjön be,
szemben Románia egyetemes érdekeivel, amely
viszont a behozatal csökkenését kívánja. A tilta-
kozó gyűlés szónokai azzal érveltek, hogy egyes
gyáripari vállalatok 2-6 millió lej alaptőkével
közel 60 millió lejt kerestek.**## Kivételre engedélyezett árucikkek.** Buda-
pestről jelentik: A tegnapi minisztertanács elto-
gatta az iparügyi minisztériumnak a gyapjuszövet,
lábbeli-félék és a szíjak kivételére vonatkozó ja-
vaslatát. A cikkek kivételi illetékét a kereskedelem-
ügyi minisztérium fogja megállapítani.**A mai valutapiac**A piac ma is szilárd volt. Üzlethelyesben gyön-
gének mutatkozott a piac, amelynek árai így ala-
kultak: Osztrák korona 344-347, magyar ko-
rona 440-450, cseh korona 602-605, svájci
frank 3640-3650, francia frank 1190-1200,
dollár 202-205, font sterling 903-905, olasz
lira 915-925, dinár 230-240.**Valutapiac május 16-án:****Bukarest. Devizák:** Páris 1200, Berlin —,
London 900 Newyork 20575, Róma 908, Zürich
3650, Bécs 2875, Prága 605, Budapest 25,
Varsó 18.**Bukarest. Valuták:** Napoleon 740, márka
45, leva 134, török lira 105, font sterling 895,
francia frank 1235, svájci frank 3700, olasz lira
905, dracóna 445, dinár 243, dollár 2045, lengyel
márka 25, osztr. korona 29, magyar korona 23,
cseh korona 615.**Zürich. Nyitás—Zárás:** Berlin 132-132,
Amsterdam 211-211, Newyork 5645-56425,
London 2465-2463, Páris 32875-3260, Mi-
lano 2510-2505, Prága 16625-16625, Buda-
pest 60-60, Belgrád 690-690, **Bukarest**
275-275, Varsó—, Bécs 795-795.**## A kereskedők holtbérleti ügye.** Bukar-
restből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi mi-
niszter tudvalevőleg egyik utóbbi cluji látogatása
alkalmával ígéretet tett, hogy a kereskedők üzlet-
helyiségeinek bérleteit a kormány egyszakaszos
törvényjavaslattal fogja megvédeni a háztulajdono-
sok követelésével szemben. Ez ügyben a gazda-
sági bizottság már megkezdte tanácskozásait és
átírt a kamarákhoz is véleményadás céljából.**## Négy százmillió lej kölcsönt kapnak a
kisiparosok.** Az „Iparosok Lapja” legutóbbi
száma hírül adja, hogy a kormány a Creditul
Industrial utján négy százmillió lej kölcsönt fog
folyósítani kisiparosoknak. A kölcsön folyósítá-
sánál nem lesznek tekintettel a hitel igénybe-
vevők nemzetiségére.**## A cluji ipartestület jogvédő irodája.** A
cluji ipartestület a napokban jogvédő irodát állít
föl. Hivatása lesz a irodának jogsegélyben ré-
szesíteni az ipartestület tagjait adóügyekben és
egyéb a hatósággal való eljárás körül.**## Prágában megszüntetik a lengyel márka
jegyzését.** Prágából jelentik: A tőzsdetanács
elhatározta, hogy hétfőtől kezdve megszünteti
a lengyel márka jegyzését és helyette a lengyel
forintot fogja jegyezni. A lengyel forint ér-
téke 1.800.000 márka.**Zsák-Ponyva**

Vétel!

Kölcsönintézet, javítóműhely

Eladás

Albala Izsó TimisoaraII. Pista Traian 2. szám. Sürgőnycim: Albala Timisoara-Fabrica
Interurban telefon 60**SPORT****Románia mégis startol a párisi
futballtornában**(Cluj-Kolozsvár, május 16. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Az utolsó pillanatban jött meg az a
hivatalos távirat, mely szerint Románia mégis
résztvesz a párisi olimpiáson és az e célra
szükséges pénz már rendelkezésre is áll Temes-
váron. A helybeli Comitetul Regional azonnal
intézkedett, hogy Lázár, Bonciucat, Guga, dr.
Hirsch és Jacobi a legelső vonattal induljanak
Temesvárra, ahonnan a reprezentatív csapat
Suciú, Viad és Savulescu szövetségi kapitányok
vezetésével Magyarországon keresztül Pozsonyba
utazik, ahol, mint ismeretes, a csehszlovákiai
MLSz válogatott csapatával, majd 20-án Bécs-
ben az osztrák legjobb tízeneggyel fog mér-
közni. Ismeretes, hogy az FSSR a FIFA fel-
hívására olimpiai bírakul dr. Vatiánu Sabint és
Nagy Lajost nevezte be, akiknek párisi költ-
ségeit a kolozsvári Comitetul Regional fedezi.Az olimpiai csapat elindulását az ország
sportközönsége a legnagyobb örömmel vette
tudomásul, bár a csapat egy esetleges szeren-
csétlen sorsolás miatt nem a legjobb esélyekkel
indul a küzdelembe, de maga az a tény, hogy
a román válogatott csapat megjelenik a küzdő-
téren, a legkimagaslóbb eseménye az ország
sportéletének.Értesüléstünk szerint *Pozsonyban* a követ-
kezőkép áll fel a csapat: Ströck, Barta—Mol-
nár, Zimmermann—Kinigli—Jakobi, Ströck—
Holcz—Wetzer—Rónay—Guga. *Bécsben* a kö-
vetkező csapatot játszatja a nemzeti kapitány:
Ströck, Barta—Molnár, Zimmermann—Ki-
nigli—Jakobi, Ströck—Holcz—Wetzer—Frech—
Tänzer.**A kolozsvári vasárnapi program.** Kispálya:
délután 10 órakor CFR. II.—Universitatea II., dél-
után 3 órakor Elit—CFR. ifjúsági, 5 órakor
KMTE—KKASE ifjúsági.Nagypálya: délután 10 órakor Victoria II.—
KKASE II., délután 1 órakor Elit—Solvay (baj-
noki), délután 3 órakor Aesculap—Academia (baj-
noki), délután 5 óra még nincs program.Nagyenyeden országos atlétikai verseny lesz,
amelyen az összes olimpiai jelöltek is indulnak.

Ha művészi kivitelű

butort, zongorátakar venni, ne Marosvásárhelyre és teli nít
szajálja az utat meg a**SZÉKELY ÉS RÉTI**ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. Butortermelt
sztalosok furnirzükségleteket legelősből itt szerzhetik be**SUCHARD****CSOKOLÁDÉ****HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS EVÉSRE.****Központi Télkert-Bár!**szenzációs
májusi műsora

este pont 9 órakor kezdődik

A kiváló
minőségű**Dreher-Haggenmacher-Sör kapható!**

Kérjük mindenütt!

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2243)

Cluj, telefon 6-48 és 6-65

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szombat délután: Hoffmann meséi. Operaelőadás mérsékelt helyárakkal.
Szombat este: A rózsalány. Másodszor. — Napi bérlet 128. szám B.
Vasárnap délután: A balga szűz. Operette újdonság 6-odszor. Mérsékelt helyárakkal.
Vasárnap este: A rózsalány. Harmadszor. Napi bérlet 128. szám C.
Hétfő: A rózsalány. Negyedszer. Napi bérlet 130. A.

MOZGÓK MŰSORA

Szombat, május 17.

Select-Mozgó: A szezon kimagasló eseménye: „A szerelem tragédiája.” Grandiózus szerelmi dráma 2 részben és 10 felvonásban egyetlen előadás keretében. Főszerepekben a legnagyobb filmművészek: Emil Jennings, Mia May és Vladimir Gaidorow. Az aranyfilmek szériájából való film, melynek utját páratlan sikerek jelzik mindenfelé.

Uránia-Mozgó: Az amerikai Selig-gyár film-eseménye! A szezon páratlan szenzációja: A dzsungel esedéi III. rész. 8 felvonás. Grandiózus vadállattím. Főszerepekben Elynor Fild és Truman Van Dyks amerikai filmművészek. Még a legacélozott idegzetet is próbára teszi a film mesteri kompozíciója. Nincs érdekesség és szépség, melyet ennek a keretében meg ne találunk. A repülőgépről letaszított nigris. A vadállatok egész farkai a dzsungelében. Csak erős idegzetűeknek! A műsor keretében egy pompás amerikai vígjáték: *Éljen a shimmy.*

Apollo-Mozgó: A két árva. I. és II. rész. Megindító társadalmi dráma 2 részben és 8 felvonásban egyetlen előadás keretében. Mária román királynő könnyező nézete végig ezt a filmet.

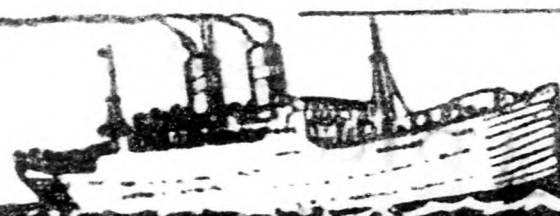
Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtörcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutygyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpalagyi berendezések, 1-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt. Brasov, Kis ucca 12.

Árlisták és költségvetések díjmentesen! Mielőtt cementipari gépet vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

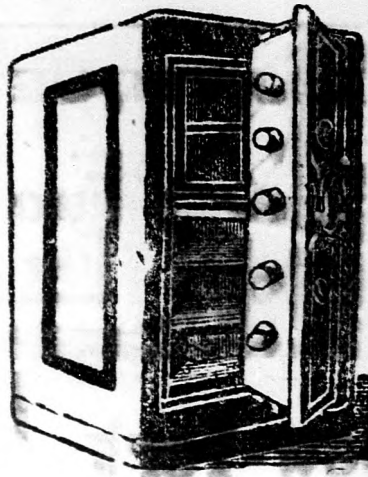
direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marsellie
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia” Pasagiul Comoedia, Bukarest és a „Reclama” Cluj

Rador

Fabrică de case de bani Goldschrank-Fabrik Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

TIMIȘOARA Str. Timotei Cip. (Bastyan-u.) 13 Telefon 12-68

Képviseleteink és műtraktárak: Clujon Arthur Loevy & Co. szállítók, Oradea-Maren „Stabil” géplakatok Nagypiac, — Satu-Maren Em. Weiss Söhne szállítók, — Aradon Arnold Pollák szállítók.

Vágott és vágatlan tűzfát meszet, cementet és gipszet

legelőcsöbben szállít a **Calciit Művek R.-T. Cluj** Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06 Egy m³ oltott méz 400 lej

Telefon 493

Írógépek

„ROYAL” - „STOEWER” - „MERCEDES” - „ERIKA”

állandóan raktáron. — Mindennemű írógépkellékek legelőcsöbben beszerzési forrása. **Speciális javítóműhely!** Javításokért garanciát vállal

Finkler Antal Cluj

írógépvállalat, Calea Regele Ferdinand, (a nagy vashíd mellett)

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

Fehér István kalaposmester, Cluj, Unió-utca 31. Rodout.

Postai megrendelések is eszközöltemek!

Longines Legpontosabb óra

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi

szőrmét festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (vált Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kossuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Karlsbadból közvetlen importált **porcellán és Steingut-edények** éttermi-, kávéközi- és háztartási felszerelések, csiszolt préselt és fúvott üvegaruk, lámpaárak, demyohi, gyógy-szer és befőttesüvegek legelőnyösebben beszerezhetők: **Ausländer Lajosnál Cluj** Piața M. Viteazul (vált Széchenyi-tér) 30. Telefon 964

FIGYELEM Engros / Endetail

Kültöldi rendező szőrmédivat szemleutunkról, amelyen nagy bevásárlásokat eszközöltünk, hasárcsontunk. Mőduknban van a legutolsó divatszertinté árúkeszletünket és prémjeinket bemutatni. Nyári bevásárlásoknál és rendeléseknél árdifferencia!

25% = OS nyári árak aug. 15-ig
Javitást, átalakitást szept. 1-ig előnyősen vállalunk

Szőrme molykár elleni megőväs értékgaranciával, teljes szakszerőséggel legelőcsöbben díjszabással

25% = OS nyári árak aug. 15-ig
Javitást, átalakitást szept. 1-ig előnyősen vállalunk

Mártonffy Testvérek szücsök szőrmenyáruháza Cluj, Piața Unirei 20. Telefoninterurban 10-25

Nagyban! Románia legelőnyösebben bevásárlási forrása! Kicsinyben!

No. 900-1924.

Publicație de licitație

Publicam, ca in detrimental debitorului neplator vom vinde conform Art. 306. Cod. Com. 1 orologiu de aur cu lant de aur, 1 inel cu brillant si 1 palton de iarna de barbati, obiecte puse in gaj, in valoare de lei 20.000 — pentru escontentarea pretentii de lei 14.000 si accesorii si anume in Cluj, Strada Sineai 6. etaj I. usa 2. la **20. Mai 1924 ora 4 p. m.** Pret de esclamare lei 20.000 inasa vanzarea se va face si sub acest pret.

Cluj, la 15. Mai 1924.

Dr. Ioan Cosma notar public

Házasulandók figyelmébe

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak **Fischer Albert és Társa** cégnél szerezheti be a legelőcsöbben. Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5-79 Gyártótelep: Gheria

MEGÉRKEZTEK a pehely-nyulszörkőnyű kalapok

DRBJA LEI 120.—

Weisz Siegfried kalap- és uridivatruházába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

Zsák Zsinog Kötél

HAVAS DEZSÓ TIMISOARA

risi
Kelet tud-
meg az a
nia mégis
e célra
ll Temes-
l azonnal
Guga, dr.
nduljanak
iv csapat
apitányok
Pozsonyba
szlovákiai
-án Bécs-
fog mér-
FIFA fel-
Sabint és
risi költ-
al felezi.
az ország
nel vette
s szeren-
esélyekkel
ény, hogy
t a közö-
sz ország
a követ-
rta—Mol-
Ströck—
pen a kö-
kapitány.
nann—Kl-
Frach—
Kispálya
ea II., dél-
5 órákor
oris II.—
olvay (baj-
temia (baj-
rseny lesz,
dulnak.
.....
rát
teki a
2 2
fortermeit
részben
D
VÉSRE.
ár!
dik
ó!
-T!
6-65

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri kiadásnál egy szö 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Leg-
nagyobb apróhirdetés 30 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény

Füredőre utazóknak
kedvezményes előfizetés!
Kölcsönkönyvtár,
Cluj, Minorita-u. 5.

Perza és szmirna sző-
nyeg jutányos áron kap-
ható és megrendelhető
bármily méretben a

Covoara-
nál Cluj, Strada Londrei
(Hosszu-utca) 26. Kérjen
áránlatot. 1670

Ügyes kiszolgálósegéd
kerestetik kötött-szövött
rövidáru szakmában, lehe-
tőleg román, magyar, né-
met nyelvtudással. Ugyan-
ott egy tanuló is felvéte-
dik. Cim a kiadóban 7240

Elveszett egy brilliáns
függő két kövel, becsüle-
tes megtalálójára 5.000 lej
jutalommal részesül. Cim:
J. Kappel, Piata Mihai
Viteazul (volt Széchenyi-
tér) 33. 7243

Dió, ideai exportképes,
eladó. Cluj, Mihai Viteazul
20., tizlet. 7245

Tanítást vállalnék val-
lások családnál napi 1-2
órán át zsidó tantárgyak-
ból. Megkereséseket „Hé-
ber tanító” jellegére a ki-
adóba kérek. 7244

Hölgyek
figyelmébe!

Mindennemű modern
hajmunkák, tambourir
választék, kizárólag el-
sőrendű anyag s készit-
mény, L'Óreal-Henné
minden színben kap-
ható. Megrendelést vi-
dékre is eszközölk. Vá-
gott hajat kicsinyben
és nagyban veszek. —
Mussa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

Vidéken biztos megél-
hetést nyújtó könyv- és
papirkereskedés eladó. —
Ajánlatok „Jövő” jellegére
a kiadóba kéretnek. 7012

Patkányfogó Rattler-
kutya megvételre keres-
tetik. Cim a kiadóban.

Egy szobakonyhas lakást
keresek a város bármely
részében. Ielépést fizetek.
Cim a kiadóban.

Kiadó tágas udvarban
műhelynek vagy raktárnak
való nagy helyiség, köze-
lében kis szobácskával.
Cim a kiadóban. 7228

Buziáson, Str. Primarie
8. orth. פתח בשרים vendéglőt
nyitottam. Külön vegetá-
riánus konyha! Izrael
Manó Dej. 7232

HA

Ön művészi

Blondel

és más kereteket
óhajt venni, okvet-
len keresse fel

SOMLYAI
MIHÁLY

keretkészítő és
aranyozó műhelyét
Kolozsvar, Str. Iuliu
Maniu 7.

Károlyi Mihály emlék-
iratai: Egy egész világ
ellen. Ára 260 lej. Uj Kelet
könyvosztálya.

62 legújabb héber dal
[Mivchar siré Aménu] kot-
tával, ára 25 lej. Uj Kelet
könyvosztálya.

Butor! Legolcsóbb be-
vásárlási forrás. Klein
szék, Unió-u. 21. 1581

Olcso házhely
a tisztviselőtelepen eladó.
Cim a Kadima-nyomdában

Havre—New-York

Gyorspostajaratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:
SOC. „SARNIA“

Pasagiul Comedia
BUCURESTI
és „RECLAMA“ CLUJ

Rador 902

Telefon-
sz. 51. **LÁDAGYÁR** Fióküzlet
Egeres

Mindenemű ládákat és csomagokat összeszereltek és sze-
szedeti részletek megrendelésre azonnal készit és
szállit a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits lakerekeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernausi (volt Kajkötő-ut) 1 szám

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 18. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürgönyc. juttatás, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogószál arany * Arany, ezüst és
sz. fémekkel * platina-bevonítással

Kisale és Schwarzwaldi órákban, valamint kincszit
tárgyakban nagy lerakat.

Uzak viziontelárusítókna!

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMÁ

★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1 telefon 758

Palma

kaucsuk-talpvédő
és kaucsuk-sarok
megvéd nedvességtől és meghűléstől

SZÖRMÉK ÉS SZÖNYEGEK MEGÓVÁSÁT VÁLLALOM!

MODE DE PARIS
S. EISENSTÄDTER CLUJ

Felvételi helyek:

TIMIȘOARA, Szentgyörgy-tér 1. Tel. 23-01
CLUJ, Piata Unirei 12. Telefon 7-68
ALBA-IULIA, Strada Regele Ferdinand 4. sz.

Szücsök és szörmekereskedők figyelmébe!
Angroostály Cluj, Calea Victoriei 2. Telefon 724

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára

Sas-passage — Saját készítésű sérvkötők, haskötők és mások

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomdája Cluj, str. Baros L. Pop (vált Brassay-utca) 11 szám.

1924 máj
A hebr
Amig
politikáj
zatlan, v
nyek jele
Zsidó Né
lent deki
résalettess
közik a
Ma már
bukkanó
sem lep
lapja vez
zsidóság
akkor a
hetetlen
dést a m
nek prog
A ne
lalását ne
moly, m
megnyilat
nunk, így
mészetes,
előtt a sa
hogy mi
zsidóság
osak mint
gát, vagy
melyet a
leszögezet
előbbi irá
hogy pálc
letes szánc
fogását ny
hatalmas
velni egy
A regátbe
szemben,
het szó,
örizni a se
lyet egy k
Ezzel
ját, épp e
zeti párt
és pedig r
észin'e áll
ban. És en
legyen zsid
még anyan
kezmenye
együtt mű
többi kiseb
nek ok is
magyarok
gondolkozz
gyen nekik
jön együtt
De ne mar
se oroszok.
sem, hanem
kisebbséggé
oroszlánrés
Változz
kisebbséggé
kézzelfogha
zsidó kiseb
kisebbséggé
sége: saját
Valóban se
mi ebben a
intranzen
hogy körül
nyelvet teg
vés ez, mel
irányítja. D
kal, a meg
zsidóság na
gyar. Márpe
ról a másik
a hebraizál